

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Директор гімназії  
НПУ імені М.П.Драгоманова  
\_\_\_\_\_ Балаба С.О.

13 червня 2022 р.

Освітня програма для 5 - 6 класів (адаптаційний цикл)  
гімназії Національного педагогічного університету  
імені М.П.Драгоманова  
Шевченківського району м.Києва

Схвалено  
на засіданні педагогічної ради  
(протокол № 6 від 13.06.2022 р.)

Освітня програма гімназії Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Шевченківського району м. Києва розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

### **1. Призначення гімназії та засіб його реалізації**

Гімназія Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова Шевченківського району м.Києва заклад загальної середньої освіти II – III ступеня ( 5 – 11 клас). Гімназія має на меті забезпечення умов для одержання широкої загальноосвітньої підготовки та різнобічного розвитку здібних та обдарованих учнів, їх морального, інтелектуального, фізичного, художньо-естетичного розвитку, виховання громадянина демократичного суспільства, яке визнає освіченість, вихованість, культуру найвищими цінностями, незамінними чинниками соціального прогресу.

Гімназія є невід'ємною ланкою системи безперервної освіти і забезпечує рівень загальноосвітньої підготовки, достатній для подальшого здобуття освіти на наступних її етапах, вона є одним із шляхів реалізації єдиної мети і завдань шкільної освіти на основі функціонування різних типів загальноосвітніх навчальних закладів, застосування різних педагогічних систем і педагогічних технологій.

Кінцевий результат роботи гімназії – досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, готовність її випускника до навчання у вищому закладі освіти як в Україні так і за кордоном.

Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма закладу.

## **2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.**

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування до гімназії, що забезпечує здобуття відповідного рівня базової загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора гімназії створюють комісію, затверджують її склад, а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки країни від 10.07.2019 року № 955) , зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.2016 р. за № 184/28314.

## **3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями.**

Загальний обсяг річного навчального навантаження сформовано згідно з додатком 1 Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин відповідно до додатку 23 Державного стандарту базової середньої освіти.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання (Таблиця 1).

Таблиця 1

Загальний обсяг навчального навантаження  
для 5-6 класів з українською мовою навчання гімназії

Освітня галузь	Кількість годин						
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
Мовно-літературна	тиждень	11	10	13	11	10	13
	рік	385	350	455	385	350	455
Математична	тиждень	5	4	6	5	4	6
	рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язберезувальна	тиждень	1	3	1,5	1	3	1,5
	рік	35	105	52,5	35	105	52,5
Громадянська та історична	тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	тиждень	2	1	3	2	1	3
	рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	тиждень	2	1	3	2	1	3

Освітня галузь	Кількість годин						
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне	Рекомендоване	Мінімальне	Максимальне
	рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	тиждень	3	3	3	3	3	3
	рік	105	105	105	105	105	105
Усього	тиждень	29			32		
	рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	тиждень	2			2		
	рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	тиждень	31			34		
	рік	1085			1190		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	тиждень	28			31		
	рік	980			1085		

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі може збільшуватися до максимального показника з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

#### **4. Навчальні плани**

Навчальний план для 5-6 класів ґрунтується на типовому навчальному плані для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (додаток 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, наказ МОН від 19.02.2022 № 235) (Таблиця 2).

Навчальний план для 5-6 класів гімназії містить рекомендований розподіл навчального навантаження за роками навчання між предметами. Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі визначено у межах заданого діапазону.

На кожен навчальний рік складається план на рік навчання та затверджується педагогічною радою гімназії.

Навчальний план для 5-6 класів  
з українською мовою навчання

Освітня галузь	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	Кількість годин на тиждень	
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	1	1
	Зарубіжна література	1	1
	Англійська мова	5	5
	Німецька мова	3	3
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія		2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	1	1
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	1	2
Інформатична	Інформатика	2	2
Технологічна	Технології	1	1
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		28+3	31+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3	31+3

## 5. Модельні навчальні програми

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм (Таблиця 3), які використовуються гімназією в освітньому процесі. Відповідні модельні та навчальна програма з англійської мови спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

Визначені модельні програми, затверджена педагогічною радою навчальна програма з англійської мови, складена на основі модельної програми враховують:

- особливості та потреби здобувачів освіти в досягненні обов'язкових результатів навчання;
- потенціал педагогічного колективу;
- матеріально-технічне забезпечення;
- навчально-методичний супровід модельних програм;
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей;
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин.

Сформована з окремих модельних та або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості.

На основі модельної та затвердженої педагогічною радою навчальної програми з англійської мови вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково- педагогічну



та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі. Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Вчитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем.

Таблиця 3

### Перелік модельних програм

(Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

Освітня галузь	Навчальний предмет	Модельна програма	Автори
Мовно-літературна	Українська мова	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.
	Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Яценко Т. О., Качак Т. Б., Кизилова В. В., Пахаренко В. І., Дячок С. О., Овдійчук Л. М., Слижук О. А., Макаренко В. М., Тригуб І. А.
	Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.

Освітня галузь	Навчальний предмет	Моделна програма	Автори
	Англійська мова	Навчальна програма з англійської мови (додається), складена на основі Моделної навчальної програми «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.)	Сологуб Н.А.
	Німецька мова	Моделна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О.М., Кіор Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л.М., Браун Є.Л.
Математична	Математика	Моделна навчальна програма «Математика. 5-6 класи » для закладів загальної середньої освіти	Істер О.С.
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Моделна навчальна програма «Пізнаємо природу . 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберт Т.Г., Колісник Я.І.

Освітня галузь	Навчальний предмет	Моделна програма	Автори
	Географія	Моделна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М.
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Моделна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	(автори Шиян О.І., Дяків В.Г. та інші )
	Етика	Моделна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	Моделна навчальна програма «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Пометун О. І., Ремех Т. О., Малієнко Ю. Б., Мороз П. В.
Інформатична	Інформатика	Моделна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.
Технологічна	Технології	Моделна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Туташинський В.І.
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	Моделна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л. М., Просіна О. В.

Освітня галузь	Навчальний предмет	Модельна програма	Автори
Фізична культура	Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоець Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші

## 6. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, їхніх освітніх потреб. В рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати навчальний заклад очне навчання (можливо змішане з використанням дистанційних технологій), дистанційне навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти зокрема екстернатну, сімейну домашню , педагогічний патронаж , реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки країни від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки № 572 від 09.10.2002, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки № 401 від 08 .04.2016) класи мають поділ на групи під час вивчення української, англійської, німецької мов, інформатики.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:  
формування компетентностей;  
розвитку компетентностей;  
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Необхідно передбачити переведення частини процесу в змішане навчання. Наприклад, учні можуть опрацьовувати теоретичну частину вдома, переглядаючи відео та вивчаючи супровідні матеріали. Після цього на уроці з вчителями та однолітками виконують практичні вправи або працюють у групах над проектом. За такої моделі вчителі стають модераторами освітнього процесу. Під час роботи вони визначають, наскільки добре розуміють тему окремі учні, і внаслідок цього можуть змінювати спосіб роботи з класом .

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Інтерактивним стрижнем навчання в гімназії є інформаційні технології. Технології працюють на якість вивчення практично будь-якого предмета шкільної програми. Урок перестає бути єдиною формою придбання та передачі знань, необхідно активно впроваджувати в освітню практику альтернативні форми освітньої діяльності:

- досвід самостійної освітньої діяльності, у тому числі дослідно- творчої;
- інформаційні вміння, пов'язані з пошуком, аналізом, оцінкою, структуруванням і обробкою інформації;
- комунікативні вміння (робота в команді, взаємодія з іншими людьми, ведення дискусії, захист своєї точки зору та ін.);

- організаційні та проєктуальні вміння (постановка мети діяльності, планування її етапів, прогнозування результатів і т.д.).

Формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Дистанційне навчання в гімназії може бути організоване за допомогою: поєднання онлайн-занять через Microsoft Teams, Google Meet, задалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Classroom, Moodle, Microsoft Teams.

Для недопущення перевантаження учнів, вчителі фізичної культури та мистецтва при оцінюванні повинні враховувати результати навчання учнів з відповідних предметів у позашкільних закладах.

Гімназія працює за 5-денним навчальним тижнем.

Задля дотримання безпечних умов перебування учасників освітнього процесу у гімназії режим роботи гімназії визначається на основі відповідних нормативно-правових актів.

Освітній процес в гімназії організовується в межах навчального року, що розпочинається 1 вересня.

Відповідно до р.ІІІ ст.10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» структура навчального року визначається педагогічною радою в межах часу передбаченого освітньою програмою.

### **Розділ 7. Опис інструментарію оцінювання**

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою.

Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів педагоги керуються такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів.

Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення

пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Важливо урахування мотиваційно-стимулюючої функції поточного оцінювання.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета.

Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання.

Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

Під час оцінювання навчальних досягнень враховуються дотримання учнями принципів академічної доброчесності.

За рішенням педагогічної ради визначити адаптаційний період в 5 класі (2 тижні) впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Результати навчальних досягнень здобувачів освіти відображаються в свідоцтві досягнень.



Орієнтовні критерії з кожного навчального предмета містяться в модельних програмах.

Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою.

Якщо рівень результатів навчання учня визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень робиться запис «не атестований(а) (н/а)».

Навчальна програма  
«Англійська мова. 5-6 класи»

Програму розроблено на основі модельної навчальної програми «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.) рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

Затверджено  
на засіданні педагогічної ради  
(протокол № 6 від 13.06.2022 р.)

## Пояснювальна записка

Навчальна програма «Англійська мова. 5-6 класи» (далі Програма) визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів 5 класів з мовно-літературної галузі (іншомовна освіта), пропонований зміст Програми та види навчальної діяльності учнів, спрямовані на реалізацію очікуваних результатів. Програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) та ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 р.).

Пропонована Програма ґрунтується на принципах: - комунікативної спрямованості освітнього процесу для реалізації цілей і завдань навчального предмету «Іноземна мова»; - особистісної орієнтації на учня/ученицю; - підтримки автономії учня/учениці; - взаємопов'язаності (інтеграції) видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) в освітньому процесі. Програму спрямовано на реалізацію мети базової середньої освіти, яка передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Метою мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) є розвиток компетентних мовців, здатних спілкуватися іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень. Оновлення змісту навчання іноземних мов, яке є наслідком реформ в освітній галузі, пов'язано з певними змінами в стратегічних напрямках розвитку вітчизняних закладів загальної середньої освіти, зокрема спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів життєвих компетентностей, які в майбутньому допомогли б їм адаптуватися до сучасного світового мультилінгвального і полікультурного простору. Це об'єктивно

зумовлено низкою чинників, пріоритетним серед яких є тенденція до постійної глобалізації та інтенсифікації розвитку міжнародних контактів у різноманітних сферах життя, що стимулює переорієнтацію шкільної іншомовної освіти на компетентнісне спрямування навчального процесу, здатного забезпечити випускників правилами і законами життєдіяльності в змінному світовому середовищі. Зміст навчання іноземних мов учнів детерміновано соціальноекономічним рівнем розвитку держави та потребами щодо якості володіння її громадянами іноземною мовою. Основна стратегічна лінія у визначенні змісту полягає у чіткому окресленні цілей і завдань навчання, відповідно до яких здійснюється добір навчального контенту, визначаються методи, форми, принципи і засоби оволодіння ним. Зміст навчання розроблено в контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, які вказують, чого мають навчитися учні в процесі оволодіння мовою з метою її використання як засобу міжкультурної взаємодії.

Мета компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування полягає у спрямуванні навчального процесу на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння і навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю в межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору та використання мовного та інформаційного контенту для продукування усних і письмових текстів та для ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання (читання і слухання). Методологічними засадами організації компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов слугують Рекомендації Європейського Парламенту та Європейської Ради Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання упродовж життя, а також «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання». Навчальний процес побудовано на підґрунті комунікативного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та культурологічного підходів, які своєю сутністю зумовлюють дидактично і методично доцільне визначення цілей та змісту навчання іноземної мови як важливого засобу міжкультурного спілкування та порозуміння в

сучасному глобалізованому, мультилінгвальному та полікультурному світовому соціумі. Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти доцільно розглядати як здатність учнів відповідно до вікових особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують опанування іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених чинною програмою. Виходячи з навчальної програми і чітко визначених результатів вивчення іноземної мови для кожного класу, передбачається, що компетентна особистість учня повинна продемонструвати уміння ефективно користуватися іншомовною інформацією, окресленою комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати подану інформацію і добирати потрібну для власної життєвої діяльності, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до своїх іншомовних комунікативних намірів. У межах змісту навчальної програми учень повинен уміти засобами іноземної мови аргументовано висловлювати власні думки, ідентифікувати зміст прочитаних і почутих текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати своє ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел. Розвиток життєвих компетентностей у шкільній іншомовній освіті У швидко змінному світі важливо розвивати в учнях досвід та уміння, що виходять далеко за межі виучуваного предмета, зокрема іноземної мови. Відтак зростає потреба у співпраці з представниками інших країн, креативному мисленні та умінні вирішувати проблеми, критичніше аналізувати джерела інформації, ефективно комунікувати, а також зберігати позитивний світогляд в постійно змінюваному суспільстві. «Навички 21 століття» (або життєві компетентності) необхідні для ефективної соціальної діяльності та втілення власного потенціалу в освіті, кар'єрі та житті загалом. Незважаючи на те, що життєві компетентності інтегровано в кожний предмет, у процесі навчання і викладання іноземних мов вони набувають особливого значення. Представлений у Програмі їхній опис дозволяє глибше зрозуміти структуру кожної компетентності, а згодом

інтегрувати їх у систему навчального процесу. При цьому важливо усвідомлювати, яке саме уміння ми можемо розвивати під час того чи іншого виду діяльності і яких саме результатів ми очікуємо. Зазначимо, що кожен компетентність розгалужено на відповідні ключові зони, які поєднують уміння, навички та дії. Ключові зони компетентності поділено на кілька компонентів (дескрипторів), розгляд яких пропонуємо далі.

1. Критичне мислення належить до діяльності, яка забезпечує здатність учнів логічно і послідовно мислити, міркувати про свої вчинки. Критичне мислення передбачає такі ключові уміння, як-от:

– розуміння і аналіз зв'язків між ідеями та аргументами – здатність учня ідентифікувати та аналізувати інформацію задля розпізнання моделей, взаємовідношень та взаємозв'язків. Вона допомагає учням глибше розуміти ідеї та аргументи, а також інтерпретувати і робити висновки щодо наданої йому інформації;

– оцінка ідей, аргументів та варіантів – здатність учнів визначати надійність наданих йому ідей та аргументів, оцінювати логічність ідей аргументів і наведених у них доказів;

– вирішення проблем та прийняття рішень – навички визначати і аналізувати проблеми, добирати відповідну інформацію, оцінювати запропоновані варіанти, приймати рішення щодо вибору і запровадження серед них найбільш ефективного і доцільного, оцінювати прийняте рішення та видозмінювати в подальшому в разі потреби. Незалежно від віку учнів, в основі розвитку критичного мислення лежить їхня здатність ставити запитання. Тому досить важливим є постійне заохочення учнів перевіряти інформацію, яку вони отримують, і підсумки, які вони роблять (наприклад, ставленням під сумнів надану інформацію, поверненням через певний час до обговорюваної теми).

2. Креативність являє собою здатність швидко генерувати нові ідеї і можливості та відповідно їх опрацьовувати. Серед основних ключових умінь у межах компетентності «Креативність» постають такі, як:

– участь у креативній діяльності – здатність брати участь у різних видах діяльності, спрямованих на розвиток креативності, зокрема в ігровій діяльності, в обговоренні творів мистецтва, в гіпотетичних сценаріях, в мозковому штурмі тощо;

– створення нового контенту на основі власних ідей та інших джерел – здатність генерувати різноманітні ідеї, відчуваючи себе при цьому вільним і гнучким, розвивати і реалізовувати напрацьовані ідеї, бути оригінальним;

– використання новоствореного контенту для вирішення проблем і прийняття рішень – здатність перевіряти і уточнювати згенеровані ідеї, а також упевнено презентувати і пояснювати свою позицію іншим. До наведених вище ключових умінь можемо додати також допитливість, когнітивну гнучкість, толерантність до неоднозначності та непередбачуваності, внутрішню мотивацію, задоволення від знайомства із досі невідомими речами. Тому для розвитку креативності учнів значну роль відіграє вміння вчителя залучати їх до різних видів комунікативної діяльності з елементами неочікуваності, спонтанності, надавати їм вибір у діяльностях, дозволяти їм використовувати уяву і нестандартне мислення.

3. Уміння вчитися передбачає здатність учнів опановувати знаннями, уміннями і навичками, необхідними в їхній особистій та професійній життєдіяльності. Ключовими уміннями для розвитку компетентності «Уміння вчитися» є такі:

– розвиток навчальних умінь і стратегій навчання – здатність конспектувати, запам'ятовувати, відновлювати й відтворювати з пам'яті інформацію;

– контроль свого навчання – стратегії саморегулювання, набуття автономності, збереження мотивації, розуміння своїх навчальних цілей, концентрації на завданні задля досягнення кращих результатів;

– саморефлексія та самооцінка навчальних успіхів – здатність учня рефлексувати над визначенням найкращої для нього індивідуальної освітньої

траєкторії, найефективніших умінь і стратегій навчання, а також над подальшими діями в процесі навчання. Встановлено, що учні, які стежать за власним прогресом у навчанні, виявляють більшу схильність до стабільного розвитку, необхідного для досягнення їхньої навчальної мети. Інструменти організації для розвитку означеної компетентності можуть бути реалізовані через мозкові штурми, занотовування під час прослуховування або читання певної інформації, обговорення проблем під час групової роботи.

4. Спілкування є життєвою компетентністю, що уможливорює обмін ідеями та інформацією, а також допомагає виражати почуття та емоції. Це – активний процес, на який впливає складність людської поведінки з її елементами невербальної комунікації, індивідуальними стилістичними особливостями інтерпретації та відносності значень певних понять та явищ. Досягнення ефективної комунікації являє собою значно ширше поняття, аніж засвоєння мовного інвентаря (граматики, словникового запасу, вимови тощо). Комунікація передбачає використання цього мовного інвентаря з метою реалізації бажаного прагматичного ефекту – переконання, вибачення, запровадження дружніх стосунків тощо. Ключовими вміннями в межах компетентності «Спілкування» постають такі, як:

– використання відповідної мови та регістру для контексту – здатність учнів розуміти формальні та неформальні ситуації, вміння варіювати мову і засоби вираження відповідно до стилю комунікації, усвідомлення різниці між стилями міжкультурного спілкування. Доцільне використання мовних одиниць і структур дозволить їм досягнути бажаного ефекту: переконати співрозмовника, привернути й утримати його увагу, наголосити на важливій інформації;

– ведення бесіди – вміння ефективно і продуктивно спілкуватися, ініціювати, підтримати і завершити бесіду, передати співрозмовнику потрібну інформацію, використовуючи відповідні ключові комунікативні стратегії; – участь у розмові з доцільною впевненістю та ясністю – здатність дотримуватися відповідних і доцільних тактик і стратегій міжособистісного спілкування, ураховуючи важливість використання невербальних засобів спілкування



(тональність, структура висловлення, вираз обличчя, зоровий контакт), здатність продукувати зв'язне й логічне мовлення, відчуваючи при цьому себе впевнено.

5. Співпраця, поряд з умінням вирішувати проблеми, є також однією з ключових компетентностей 21-го століття, оскільки передбачає ефективний розподіл праці, використання інформації з різних джерел, урахування здобутків і досвіду інших. Наявність такої компетентності в учнів дозволить їм досягти набагато більше, ніж вони могли б зробити самотужки. Ключовими уміннями компетентності «Співпраця» є такі:

– уміння брати відповідальність за свій внесок у групову роботу – здатність брати активну участь у груповій діяльності, виконувати різні ролі, вільно обмінюватися ідеями з іншими, виявляти бажання обговорювати в групі свою діяльність;

– уміння слухати з повагою і давати конструктивну відповідь на внесок інших у спільну роботу – здатність уважно слухати інших і враховувати їхню точку зору, навіть якщо вона не збігається з власною, здатність висловлюватися по черзі, давати конструктивний зворотній зв'язок, допомагати членам групи і підтримувати їх, відстоювати власні рішення та ідеї задля спільного розвитку групи;

– уміння працювати на результат – здатність учнів забезпечувати умови для досягнення поставленою перед групою мети, що, в свою чергу, відображає уміння оцінювати всі можливості, варіанти і точки зору під час групової діяльності, визначати найоптимальніші рішення для розв'язання окреслених завдань, передбачати ризики, які можуть виникати на шляху до досягнення мети.

6. Соціальна відповідальність являє собою компетентність, яка розглядає шляхи розвитку уміння усвідомлювати свою належність до певної соціальної групи, свою роль у ній з глобальної точки зору, вносити позитивні зміни задля її розвитку та підтримувати її, а також уміння контактувати з представниками інших етнічних і культурних груп. У межах компетентності «Соціальна відповідальність» визначають такі ключові уміння, як-от:

– розуміння своїх обов’язків у групі та суспільстві – вміння визначати і усвідомлювати особисту і соціальну відповідальності на різних рівнях – від конкретного до загального; – вияв міжкультурної обізнаності – здатність учня описувати і аналізувати особливості своєї та інших культур, позитивно й шанобливо порівнювати їх, співпрацювати з представниками інших етносів і культур;

– розуміння загальнолюдських проблем – здатність учня визначати, обговорювати, розуміти низку загальнолюдських проблем щодо здоров’я, прав людини, навколишнього середовища, а також усвідомлювати той вплив, які мають його вчинки в контексті окреслених питань.

7. Розвиток емоційного інтелекту є запорукою успішності учня будьякого віку, а емоційні навички визначають як соціальну, так і когнітивну складову його розвитку. Емоційний інтелект впливає на навчання і здатність ефективно виконувати поставлені перед учнем завдання. Особливості його розвитку, оцінки і підтримки полягають у тому, що в цих процесах учитель не бере активної участі. Єдине, чим він може допомогти учневі, це – сформулювати завдання і підібрати такий навчальний матеріал, який би допоміг йому в розвитку цієї компетентності. Серед ключових умінь компетентності «Розвиток емоційного інтелекту» називають такі, як:

– визначення і розуміння емоцій інших – здатність учня помічати, усвідомлювати і виражати почуття в різних ситуаціях і контекстах, а також розуміти причину цих емоцій та їхній вплив на поведінку. Досягнення таких умінь можливе через рефлексію і самооцінку своїх сильних і слабких сторін, шляхом осмислення і озвучення емоцій, а також визначення і опису вірувань, цінностей і дій;

– керування власними емоціями – здатність відчувати емоції, момент їхнього виникнення, а також запускати механізм, який допоможе справитися з емоційною напругою задля мінімізації негативних емоцій та посилення позитивних;

– емпатія та вміння будувати стосунки – здатність не лише розуміти точку зору інших, а й відчувати й виявляти почуття емпатії, підтримувати інших. Формування ключових компетентностей засобами іноземної мови є тривалим процесом, який не закінчується вивченням певної теми спілкування або завершенням навчання у закладі загальної середньої освіти. Він зумовлений тематикою, яка визначається навчальною програмою для кожного класу окремо. Більшість ключових компетентностей формуються і надалі, в різних обсягах і напрямках, упродовж усього процесу вивчення іноземної мови. Водночас деякі з них мають вибірковий характер і формуються лише в межах окремих тем спілкування. Поряд із цим, є компетентності, формування яких здійснюється інтегровано, тобто в межах кількох тем на різних етапах навчання. При компетентісно орієнтованому навчанні іноземних мов потрібно враховувати низку важливих чинників, детальний розгляд яких пропонуємо далі.

Програма «Англійська мова. 5-6 класи» логічно продовжує реалізацію завдань мовно-літературної освітньої галузі (частина «Іншомовна освіта»), зазначених у Державному стандарті початкової освіти, та враховує послідовність очікуваних результатів навчання за видами мовленнєвої діяльності, зазначених у Типовій освітній програмі для 1-2 класів НУШ (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272) та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б. 3-4 клас (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273).

Очікувані результати навчання (за видами мовленнєвої діяльності)

5-ий клас

Сприймання усної інформації	Визначає мовленнєву ситуацію та зміст короткої простої розмови, якщо мовлення дуже чітке й повільне. Визначає в загальних рисах дуже просту інформацію, яка пояснюється у передбачуваній ситуації, якщо мовлення дуже повільне й чітке з тривалими паузами час від часу. Розпізнає елементарні інструкції щодо часу, дат, номерів і таке інше, а також щодо виконання повсякденних завдань. Розпізнає важливі моменти розповіді й слідкує за сюжетом, якщо мовлення чітке й повільне.
Сприймання письмового тексту	Визначає основний зміст простих електронних повідомлень. Знаходить конкретну передбачувану інформацію у простому повсякденному матеріалі, викладеному у письмовій формі. Знаходить конкретну інформацію у списках та виокремлює необхідні деталі. Розпізнає повсякденні знаки, оголошення у громадських місцях. Розпізнає інформацію, подану в ілюстрованих брошурах і картах. Визначає етапи приготування страв за простими рецептами, особливо якщо вони проілюстровані малюнками/фото.
Використання ефективних стратегій сприймання усної інформації та письмового тексту	Використовує значення відомих слів, щоб здогадатися про значення невідомих слів у коротких виразах, що вживаються у повсякденних контекстах. Використовує числа, дати, імена, власні іменники тощо, щоб визначити тему тексту.

Усна взаємодія	<p>Реагує на звернене до нього /неї чітко й повільне мовлення у простих повсякденних ситуаціях, якщо співрозмовник докладає певних зусиль, щоб досягти розуміння. Використовує прості повсякденні ввічливі форми привітання і звертання. Пропонує, запрошує, просить вибачення. Розповідає про своє самопочуття, використовуючи прості мовні кліше. Демонструє те, що слідує за ходом думок, і визначає, що потрібно зробити, якщо співбесідник докладає певних зусиль, щоб досягти розуміння. Запитує просту інформацію щодо подорожі, користування громадським транспортом; запитує й пояснює, як пройти до певного місця; купує квитки.</p> <p>Повідомляє, яку покупку хоче зробити і в якій кількості, запитує про ціну, замовляє їжу. Запитує та розповідає на базовому рівні про подію.</p>
Письмова взаємодія	<p>Повідомляє особисту стандартну інформацію, представляючи себе. Пише короткі, прості листи-подяки та листивибачення. Пише короткі вітальні листівки. Пише короткі, прості записки та повідомлення, що стосуються кола нагальних потреб.</p>
Онлайн взаємодія	<p>Бере участь в онлайн спілкуванні на базовому рівні, використовуючи шаблонні вирази; відповідає на коментарі; простими мовними засобами висловлює вдячність або просить вибачення. Робить короткі онлайн коментарі, використовуючи елементарні мовні засоби, хоча зазвичай звертається до онлайн словників.</p>
Використання ефективних стратегій здійснення взаємодії (усної, письмової та онлайн)	<p>Використовує прості техніки/прийоми, щоб почати, підтримати та закінчити розмову. Привертає до себе увагу вербальними та невербальними засобами, ініціюючи розмову.</p>

	Сигналізує про те, що він/ вона не розуміє отриманої інформації, і просить вимовити слово по буквах.
Усне висловлювання власних думок, почуттів, ставлення та позиції	Описує простими мовними засобами свою родину, житлові умови, освіту; людей, місця та особисті речі. Розповідає про те, що вміє робити добре й не дуже добре. Стисло описує свої плани на вихідні або на канікули. Відповідає на прості уточнювальні запитання, за потреби може попросити повторити запитання й отримати допомогу у формулюванні відповідей
Висловлювання своїх думок, почуттів, ставлення та позиції письмово	Пише низку простих фраз та речень про себе, свою родину, житлові умови, освіту; про людей і місця, використовуючи прості, конкретні слова, фрази і речення з простими словами -зв'язками; короткі, прості уявні біографії.
Використання ефективних стратегій побудови усного та письмового висловлювань	Використовує невербальні засоби (жест), щоб уточнити, що він/ вона хоче сказати. Визначає, що він/ вона має на увазі, вказуючи на це у висловлюванні.

## 6 клас

Сприймання усної інформації	Співвідносить інформацію, сприйняту на слух, яка підкріплена засобами візуальної наочності, якщо мовлення чітко й повільне, з повторами, а тема знайома. Виокремлює основний зміст коротких, чітких, простих повідомлень та оголошень, інструкцій. Виокремлює основну інформацію щодо повсякденних передбачуваних питань, представлену у вигляді коротких аудіозаписів, якщо мовлення чітко й повільне. Виокремлює важливу інформацію з програм, якщо
-----------------------------	---

	<p>мовлення чітко й повільно. Визначає теми у переглянутих відеозаписах, складає враження про їх основний зміст.</p>
<p>Сприймання письмового тексту</p>	<p>Виокремлює необхідну інформацію, отриману з коротких, простих особистих листів. Виокремлює відповідну інформацію з текстів, які описують людей, місця, повсякденне життя, культуру і т. ін., якщо в них використано простий мовний інвентар. Визначає факти у короткому фактологічному описі чи розповіді на теми, що стосуються повсякденної діяльності, якщо в них використано простий мовний інвентар і відсутні непередбачувані деталі. Виокремлює інформацію, яка відноситься до особистої, розміщеної у мережі Інтернет. Встановлює послідовність виконання простих інструкцій до побутових пристроїв, продуктів харчування, якщо вони ілюстровані і викладені не у вигляді суцільного тексту. Визначає, про що йдеться у коротких розповідях, коміксах, описах життя людей, фото-історіях, та складає уявлення про героїв. Знаходить важливу інформацію, яка подається в короткому описі особи</p>
<p>Використання ефективних стратегій сприймання усної інформації та письмового тексту</p>	<p>Використовує розуміння загального змісту коротких текстів і конкретних висловлювань на повсякденні теми для виявлення ймовірного значення невідомих слів із контексту. Визначає значення та функцію невідомих виразів з їх розміщення у письмовому тексті (наприклад, на початку чи в кінці листа).</p>

<p>Усна взаємодія</p>	<p>Спілкується з однолітками, ставить запитання та розуміє відповіді, якщо вони здебільшого стосуються повсякденного життя. Розповідає про свої уподобання та плани, в обмежений спосіб висловлює власну думку та аргументує її. Веде розмову щодо простих повсякденних завдань, використовуючи прості фрази, коли треба щось попросити чи дати, отримати просту інформацію та обговорити, що робити далі. Повідомляє, яку покупку хоче зробити і в якій кількості, запитує про ціну, замовляє їжу. Спілкується під час виконання простих повсякденних завдань, які вимагають простого і прямого обміну інформацією. Розпитує та розповідає про навчання та дозвілля. Розпитує та пояснює, як дістатися певного місця з допомогою карти чи плану. Запитує та розповідає на простому рівні про подію.</p>
<p>Письмова взаємодія</p>	<p>Пише короткі, прості записки, електронні та текстові повідомлення (SMS). Занотовує події, відповідні дати та час, які необхідно запам'ятати. Вносить особисту та іншу інформацію у типові бланки</p>
<p>Онлайн взаємодія</p>	<p>Робить короткі онлайн коментарі, використовуючи елементарні мовні засоби, хоча зазвичай звертається до онлайн словників. Заповнює онлайн анкету, повідомляючи особисті дані та підтверджуючи пропонувані умови. Виконує прості інструкції і ставить прості запитання під час виконання спільного завдання онлайн, якщо партнер готовий допомогти</p>
<p>Використання ефективних стратегій здійснення взаємодії (усної, письмової та онлайн)</p>	<p>Демонструє те, що він/ вона слідує за ходом короткої простої розмови. Просить співрозмовника повторити, якщо він/ вона не розуміє отриманої інформації. Просить уточнити</p>



	ключові слова чи фрази /вирази, використовуючи шаблонні фрази.
Усне висловлювання власних думок, почуттів, ставлення та позиції	Дає прості пояснення щодо повсякденної діяльності, використовуючи елементарні мовні засоби. Висловлює, можливо повільно, власну аргументовану думку. Робить коротку, підготовлену просту презентацію на знайому тему.
Висловлювання своїх думок, почуттів, ставлення та позиції письмово	Пише вступ до тексту або його продовження, якщо може користуватися словником і довідковими матеріалами
Використання ефективних стратегій побудови усного та письмового висловлювань	Пригадує необхідний набір фраз зі свого мовного і мовленнєвого досвіду. За потреби просить підтвердити, що мовна форма є коректною.

### Види навчальної діяльності

#### 5-ий клас

Для розвитку комунікативних умінь	<ul style="list-style-type: none"> <li>–Використання доцільних форм звернень, привітань та прощання;</li> <li>–Побудова усних повідомлень, використовуючи відповідну мову для: демонстрації розуміння сказаного, прояву нерозуміння сказаного, прохання повторити сказане;</li> <li>–Використання доцільних стратегій для компенсації таких прогалин у мовленні: повідомлення про нерозуміння; використовують невербальні способи спілкування; послуговується мімікою, жестами, зоровим контактом для підтримки вербального спілкування.</li> </ul>
Для розвитку креативності	–Розігрування ролей в драматичних видах діяльності (розігруванні

	<p>ситуацій, театралізованих постановках);</p> <p>–Участь у видах діяльності, що включають музичні елементи.</p>
Для розвитку навичок співпраці	<p>–Перепитування та прохання до співрозмовника повторити повідомлення/частину повідомлення;</p> <p>–Участь у роботі групи, виконуючи різні ролі.</p>
Для розвитку умінь навчатися впродовж життя	<p>–Участь у різних видах навчальних активностей під час роботи у класі, використовувати відповідну лексику іноземною мовою;</p> <p>–Використання навчальних словників (для перекладу), а також інших додаткових ресурсів для збагачення словникового запасу;</p> <p>–Створення навчальних проєктів, використовуючи доступні ресурси (допомогу вчителя, бібліотеку, інтернет тощо).</p>
Для емоційного розвитку	<p>–Сприймання та реагування на похвалу і критику;</p> <p>–Обговорення власних емоцій (переважно з друзями) та вибір ефективних стратегій управління емоціями;</p> <p>–Розуміння емоцій та почуттів інших людей та відповідне реагування на них.</p>
Для розвитку соціальної відповідальності	<p>–Відтворення та дотримання правил поведінки у різних соціальних групах (у класі, вдома, з друзями) .</p> <p>– Демонстрація поваги до культурного розмаїття, без упереджень чи дискримінаційних поглядів .</p> <p>–Обговорення того, як особисті звички та поведінка мають вплив на інших та на навколишнє середовище .</p>

6-ий клас

<p>Для розвитку комунікативних умінь</p>	<p>–Використання мови для вираження певного ефекту (перебільшення, складені речення). –Ініціювання та підтримка бесіди, використовуючи відповідну мову для: демонстрації розуміння сказаного, прояву нерозуміння сказаного, прохання повторити сказане, прохання про уточнення.</p> <p>–Складання діалогів, використовуючи прості техніки для початку, ведення і завершення розмови різної тривалості.</p> <p>–Виконання завдань комунікативної спрямованості, використовуючи доцільні стратегії для компенсації таких прогалин у мовленні: повідомлення про нерозуміння, звернення до співрозмовника з проханням допомоги у веденні бесіди, використовують невербальні способи спілкування, використовують доцільні синоніми, вгадують чи визначають нові смисли, спираючись на засвоєні знання.</p>
<p>Для розвитку критичного мислення</p>	<p>–Аналіз усних/письмових повідомлень та виявлення проблемних моментів у плануванні (наприклад, шкільної поїздки).</p>
<p>Для розвитку креативності</p>	<p>–Розігрування ролей у драматичних видах діяльності (розігруванні ситуацій, театралізованих постановках);</p> <p>–Участь у видах діяльності, що включають музичні елементи.</p> <p>–Продукування усних/письмових повідомлення на основі власних оригінальних ідей.</p>
<p>Для розвитку навичок співпраці</p>	<p>–Ініціювання та підтримка бесіди, використовуючи вербальні способи вираження активного слухання співрозмовника (вигуки);</p> <p>–Моделювання етапів виконання завдання; –Визначення необхідних</p>

	<p>для виконання завдання ролей учасників;</p> <p>–Створення переліку ідей, що допоможуть дійти згоди в групі та завершити завдання;</p>
Для розвитку умінь навчатися впродовж життя	<p>–Розпізнавання та використання ключових граматичних понять і концепцій .</p> <p>–Розпізнавання та використання ключових фонологічних термінів та концепцій (довжину голосних, наголос).</p> <p>–Розпізнавання та використання транскрипцію).</p> <p>–Ідентифікування та використання корисних ресурсів для навчання (онлайн і в бібліотеці).</p> <p>– Використання навчальних словників (для перекладу), а також інших додаткових ресурсів для збагачення словникового запасу фонематичних символів (.</p> <p>– Визначення власних сильних та слабких сторін у навчанні (читання, письмо, слухання, та ін.) .</p> <p>– Використання графічних організаторів у ході виконання завдань.</p> <p>–Створення нотаток/записів у ході прослухування/читання текстів.</p> <p>–Створення навчальних проєктів, використовуючи доступних ресурсів (допомогу вчителя, бібліотеку, інтернет тощо).</p>
Для емоційного розвитку	<p>–Обговорення власних емоцій та вибір найкращих стратегій управління емоціями .</p>
Для розвитку соціальної відповідальності	<p>–Участь/створення навчальних проєктів соціального спрямування (наприклад, волонтерська діяльність)</p> <p>·</p> <p>–Участь у роботі з групи, приймаючи інших та демонструючи повагу до культурного розмаїття, без упереджень чи дискримінаційних поглядів .</p>

	<p>–Обговорення того, як особисті звички та поведінка мають вплив на інших та на навколишнє середовище.</p> <p>–Пояснення базових фінансових процесів та пов'язану з цим відповідальність .</p>
--	---

### Загальні характеристики ситуативного спілкування

Навчальна програма є рамковою, а отже, не обмежує діяльність учителів у виборі порядку вивчення та змісту кожної теми. Деякі теми можуть вивчатися інтегровано, напр., Відпочинок і дозвілля + Подорож, Одяг + Погода, Подорож + Країни, мова яких вивчається.

#### 5-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<p>описувати, розповідати, характеризувати</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• порівнювати</li> <li>• аргументувати свій вибір</li> <li>• запитувати та надавати інформацію</li> <li>• розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації</li> <li>• пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію</li> </ul>	Я, моя родина, мої друзі	Мої родинні зв'язки. Особисті дані: ім'я, вік, країна проживання Професії батьків Мої друзі та їхні уподобання, риси характеру
	Мій дім	Кімнати, меблі, речі в кімнатах; домашні обов'язки
	Школа	Класна кімната, класні меблі, шкільне приладдя, шкільні предмети
	Одяг	Види одягу, зовнішній вигляд Сезонний одяг Види аксесуарів, кольори,
	Покупки	Види покупок, назви національних валют та вартість товарів
	Харчування	Продукти харчування Улюблені страви Страви в Україні та країнах виучуваної мови

	Здоров'я	Частина тіла, самопочуття, шкідливі та корисні звички Здорове харчування
	Відпочинок і дозвілля Хобі	Види відпочинку та занять Захоплення Канікули Повсякденні дії Види позакласної діяльності та заняття у вільний час Види гаджетів та електронних пристроїв, види фізичної активності
	Природа	Погода Природні явища Географічні об'єкти, назви тварин
	Подорож	Улюблені напрямки подорожі Прогулянка містом/селом
	Рідне місто/село	Місцезнаходження Основні історичні та культурні відомості
	Свята і традиції	Календар свят в Україні та країнах виучуваної мови Традиції святкування
	Україна	Загальні відомості про Україну Географічне положення Державні свята Відомі місця та пам'ятки Місця і будівлі у місті Види транспорту, їх переваги та недоліки
	Країни виучуваної мови	Загальні відомості про країни виучуваної мови

## Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень A1+)

Лексичний матеріал добирається відповідно до зовнішнього контексту, тематики ситуативного спілкування, зокрема підтеми, рівня володіння мовою, що досягається, та в обсязі, достатньому для реалізації комунікативних намірів учнів.

## Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень A1+)

Мовний інвентар (граматика) є орієнтовним і добирається відповідно до контексту (комунікативної ситуації), потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі граматичні теми.

Категорія	Структура
Adjectives	Comparatives and superlatives of short and long adjective: form, position, use
	Position: limiting adjectives (main, only), with 'be' and linking verbs
Adverbs	Position: front, mid, end
	Modifiers: time, frequency, degree, manner;
Nouns	'ing' forms of verbs as nouns to refer to activities (e.g. swimming)
	Plurals: regular and irregular
	Uncountables
	Possessive 's
Articles	Articles a / an, the
Pronouns	Demonstrative, indefinite, possessive, quantity
Verb	Present continuous: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; events in progress; temporary situations
	Present simple: affirmative, negative, questions; with adverbs of indefinite frequency; instructions, directions; mental process verbs; suggestions
	Past simple: affirmative, negative, questions
	There is/there are; there was/there were
	Present perfect simple: affirmative, negative, questions; experiences up to now; present perfect with <i>ever</i> and <i>never</i>

	Future: be going to (future intentions): affirmative, negative, questions
	The imperative
	love, like, hate, can't stand +gerund
Prepositions	prepositions with, for; prepositions of place (in, on, behind, under, inside, outside, above, below, near); prepositions of time (on, at, from, until)
Quantifiers	some, any, lots of, too
Conjunctions	because, and, but, or
Modality	can / can't (physical ability, permission) Could: abilities, requests Have (got) to: questions and obligations Should/shouldn't: advice Must: obligation and necessity
Questions	Yes/no questions, wh-questions, question words

6-ий клас

Мовленнєві функції/види діяльності	Тематика ситуативного спілкування	Підтема
<ul style="list-style-type: none"> <li>• описувати, розповідати, характеризувати</li> <li>• запитувати та надавати інформацію</li> <li>• розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації</li> <li>• порівнювати</li> <li>• пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію</li> </ul>	Я, моя родина, мої друзі	Члени сім'ї, близькі та далекі родичі, зовнішність, риси характеру
	Мій Дім	Опис будинку/квартири
	Школа	Шкільні подорожі, позакласні заняття
	Мистецтво	Книги, журнали Музичні напрямки та жанри, музичні інструменти
	Покупки	Відвідування магазинів Види магазинів Асортимент товарів Гроші Види страв та напоїв Покупки (в магазинах та онлайн); вартість товарів
	Харчування	Традиції харчування Назви страв



	Здоров'я і спорт	Види спорту Спортивні уподобання Поради щодо здорового способу життя Види спортивних ігор, спортивні знаряддя
	Відпочинок і дозвілля Хобі	Розпорядок дня у шкільний та вільний час Види міського та міжміського транспорту Види відпочинку Переваги та недоліки цифрових пристроїв Можливості інтернету Телебачення, типи телепередач
	Навколишнє середовище, погода	Зміна клімату, екстремальні погодні умови
	Подорож	Транспорт Підготовка до подорожі Проїзні документи
	Рідне місто	Київ, визначні місця
	Тваринний світ	Дикі та свійські тварини
	Україна та країна, мова якої вивчається	Природні туристичні об'єкти
	Країни виучуваної мови	Столиця Визначні місця

#### Орієнтовний мовний інвентар – лексика (рівень А2)

Лексичний матеріал добирається відповідно до зовнішнього контексту, тематики ситуативного спілкування, зокрема підтеми, рівня володіння мовою, що досягається, та в обсязі, достатньому для реалізації комунікативних намірів учнів.

#### Орієнтовний мовний інвентар – граматика (рівень А2)

Мовний інвентар (граматика) є орієнтовним і добирається відповідно до контексту (комунікативної ситуації), потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому й не розглядається як окремі граматичні теми.

Категорія	Структура
Adjectives	Modifying: with degree adverbs, with prepositional phrases, with 'too'
	Regular and irregular adjectives; as ... as Order of Adjectives
Adverbs	Adverb phrases
	Modifiers: time, frequency, degree, manner; linking, focusing, sequencing; certainty and attitude
	Modifying: with degree adverbs, with prepositional phrases, with 'too'
Nouns	Noun phrases with determiners and adjectives
	Plurals: regular and irregular
Articles	the + specifying adjectives, the + superlatives
Pronouns	someone, anyone, etc; possessive pronouns (my, our, etc.); independent possessive pronouns (mine, ours,
Verb	Present simple with adverbs of indefinite frequency; instructions, directions; mental process verbs; suggestions Present simple/present continuous
	Past continuous: affirmative, background events, events in progress
	Present perfect simple with just, already, yet
	Future: will/won't for future facts and predictions; present continuous for future: future arrangements, questions about the future plans; present simple for future: with 'when' to refer to future, hope for future, timetables and plans Future continuous: affirmative with 'will', future arrangements
	The passive (present/past simple affirmative)
	Zero and first conditional
Prepositions	dates with in and on; prepositions of place (across, beside / next to, in front of, near, opposite, outside, through)
Quantifiers	some, any, a lot of, a bit of
Conjunctions	as, because, so, when
Modality	can / can't (possibility)
	have to/don't have to/must/must/mustn't
	Should: questions, advice, suggestions
	Will: questions, plans and intentions, willingness, offers, requests
	Would: questions with 'like', imagined situations, suggestions with 'it would be', wishes and preferences
	Will be able to
	May, might: possibility
	Shall: offers and suggestions

## Орієнтири для оцінювання

## 5-ий клас

Види мовленнєвої діяльності	Маркери для оцінювання	Дескриптори
Сприймання усної інформації	Типові тексти	Слова, фрази і речення, короткі повідомлення, інструкції, питання-відповіді.
	Типовий зміст	Знайомі учням теми, пов'язані з описом класної кімнати, подіями та предметами щоденного вжитку, учнівськими потребами та інтересами.
	Параметри мовлення	Чітке і повільне мовлення зі знайомим акцентом з повторами, візуальною підтримкою (картинки, малюнки) чи супровідними жестами.
	Рівень мови	Граматичні структури та лексика визначені Програмою на рівні A1+.
	Кількісні показники	30-50 слів за 1 хвилину
Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Прослуховування розповідей про канікули Прослуховування оголошень, інтерв'ю та розповідей на теми, що вивчаються	
Сприймання письмового тексту	Типові тексти	Слова, фрази, речення і короткі друковані чи електронні тексти коротких історій, пісень, базових комп'ютерних інструкцій відповідною вивчуваною мовою
	Типовий зміст	Знайомі учням теми, пов'язані з описом класної кімнати, подіями та предметами щоденного вжитку, учнівськими потребами та інтересами.
	Рівень мови	Граматичні структури та лексика визначені Програмою на рівні A1+.
	Кількісні показники	100-120 слів
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Читання текстів коротких історій, пісень, базових комп'ютерних інструкцій Читання розповідей або інтерв'ю на теми, що вивчаються
Усна взаємодія та продукування	Загальна характеристика	Базова комунікація на звичні та знайомі теми
	Взаємодія та контекст	Учні 5 класів можуть говорити і взаємодіяти на базовому рівні, оперуючи кількома звичними та знайомими темами, якщо вчитель чи співрозмовник говорить повільно і готовий допомогти
	Параметри мовлення	Учні 5 класу розкривають зміст щодо звичної та знайомої тематики про

		повсякденне життя, послуговуючись базовою лексикою, фразами на рівні простих речень. Вони можуть ініціювати базовий обмін інформацією. Учні потребують постійної підтримки, якщо взаємодія виходить за рамки найпростішої короткої комунікації, часто роблять паузи, підбираючи відповідну мову.
	Лексика і граматики	Учні 5 класу використовують лексику і граматику в рамках визначених Програмою, в основному на рівні A1+, однак можуть спостерігатись неточності.
	Вимова	Учні 5 класу вимовляють звуки та виявляють риси зв'язного мовлення на рівні слів, фраз, простих речень аби зрозуміло донести зміст висловлювання до співрозмовника.
	Стратегії взаємодії	Учні 5 класу здатні утримувати спілкування, використовуючи слова, вербальний і/або невербальний зворотній зв'язок для вираження розуміння чи прохання про роз'яснення.
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Питання і відповіді щодо персональної інформації Розповідь про себе Бесіда про кімнати в будинку чи квартирі. Розповідь про свої здібності та вміння Бесіда про святкування Розповідь про свій режим дня Розмова про школу та шкільне життя Розмова про спорт та фізичну активність Обговорення видів діяльності, які учні здійснюють на вихідних Розповідь про друга Розмова про різні місця проживання, питання і відповіді про місце проживання Розмова про зустріч з друзями на вихідних Бесіда про одяг, опис свого святкового костюму Складання діалогу на тему покупок Бесіда про місця, які хочеться відвідати
Письмова/Онлайн	Загальна характеристика	Використовують прості слова, фрази, речення, а також можуть продукувати

взаємодія та продукування	Лексика, граматика	прості короткі тексти. Учні 5 класу використовують лексику, граматику визначені Програмою на рівні A1+, щоб написати повідомлення на знайому та близьку їм тему; Використовують слова, фрази і речення, послуговуючись власним набутим запасом лексики і прикладами, наданими вчителем чи інструкцією до завдання; Здатні контролювати граматичну, лексичну і функціональну точність висловлювання відповідно до вимог завдання, однак можуть спостерігатися певні неточності.
	Кількісні показники	6-8 простих речень (80-90 слів) в зв'язному тексті (повідомленні, електронному листі та ін.)
	Типові тексти	Учні можуть продукувати у письмовій формі такі тексти як: постери, листівки, короткі записки чи повідомлення, електронні повідомлення, міні-діалоги, списки, плани чи щоденникові записи.
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Написання та розміщення на сторінці електронного ресурсу або соціальної мережі письмового повідомлення на задану тематику Складання списку того, що є в кімнаті Написання запрошення на святкування Написання блогу про себе, позакласні заняття та клуби Написання електронного листа другу з ідеями щодо занять у вільний час Написання листівки про проведені вихідні дні Написання історії про проведення часу з друзями Написання огляду року, проведеного в школі

## 6-ий клас

Види мовленнєвої діяльності	Маркери для оцінювання	Дескриптори
Сприймання усної інформації	Типові тексти	Інформативні тексти, оголошення, інструкції, повідомлення чи історії.
	Типовий зміст	Знайома тематика пов'язана з описом повсякденних предметів, подій та учнівськими інтересами і потребами.
	Параметри мовлення	Чітке і повільне мовлення зі знайомим акцентом (стандартний місцевий варіант вимови) з повторами для довших текстів та підтримкою візуальними матеріалами чи контекстом.
	Рівень мови	Словниковий запас визначений Програмою на рівні A2.
	Кількісні показники	50-80 слів за 2 хвилини
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Бесіда про спорт розмова про музику в школі Бесіда про відпочинок Бесіда про новий комп'ютер Розмова про сучасні технології Надання порад щодо здоров'я Прослуховування інтерв'ю про історичну подію Прослуховування історій про тварин Прослуховування інтерв'ю про догляд за домашніми улюбленицями
Сприймання письмового тексту	Типові тексти	Короткі прості друковані та електронні тексти інформативного чи розповідного характеру - статті, інструкції, підписи, списки, меню, повідомлення, записки, знаки чи вивіски, меню на смартфонах чи комп'ютері, тексти пісень, історії, веб-сторінки.
	Типовий зміст	Знайома тематика, пов'язана з предметами повсякденного життя, потребами та інтересами учнів.
	Рівень мови	Граматичні структури і лексика визначені Програмою на рівні A2+
	Кількісні показники	Від 150 до 200 слів
	Орієнтовні зразки	Опис подорожі, розповідь про подорож

	типових завдань для контролю та оцінювання	Опис улюблених місць Опис вбрання людини Короткі діалоги знайомої тематики Описи різних сімей Опис власної родини
Усна взаємодія та продукування	Загальна характеристика	Базова комунікація в межах знайомої тематики. Використовують обмежений запас слів, фраз, речень для коротких обмінів інформацією, потребують допомоги для підтримання бесіди на рівні логічного викладу.
	Взаємодія та контекст	Учні 6 класу можуть говорити та взаємодіяти в межах знайомої тематики, якщо вчитель чи співрозмовник готовий допомогти і спілкується чітко та повільно.
	Параметри мовлення	Учні 6 класу спілкуються у межах відомої їм тематики, послуговуючись обмеженим лексичним запасом, фразами а також на рівні простих речень. Вони можуть ініціювати елементарний обмін інформацією. Учнім часто потрібна допомога для підтримання бесіди, якщо взаємодія виходить за рамки короткої комунікації, часто роблять паузи, підбираючи відповідну мову чи подекуди виправляючи власні помилки.
	Лексика і граматики	Учні 6 класу вимовляють звуки зрозуміло та виявляють риси зв'язного мовлення на рівні змісту в межах знайомих слів і фраз досить добре, аби зрозуміло та донести зміст висловлювання до співрозмовника.
	Вимова	Учні 6 класу використовують лексику і граматику в рамках знайомої тематики рівня А2, однак деякі неточності можуть викривляти зміст висловлювання.
	Стратегії взаємодії	Учні 6 класу здатні підтримувати нетривалу бесіду, ставлять запитання, перевіряючи розуміння того, що говорить співрозмовник, а також виявляють активне сприймання на слух, невербальний зворотній зв'язок.
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Бесіда про погоду Бесіда про перегляд спортивних ігор або змагань Розмови про телешоу Розмова про шкільний журнал чи газету

		Розмова про шкільну подорож Розмова про родинне дерево Бесіди про музику і музичні інструменти
Письмова/Онлайн взаємодія та продукування	Загальна характеристика	Використовують обмежений ряд слів, фраз, простих речень для продукування простих коротких текстів.
	Лексика, граматики	Учні 6 класу пишуть короткі фактичні чи вигадані тексти на знайому тематику, використовуючи мову на рівні речень, та додаючи максимально відповідні слова та фрази.
	Кількісні показники	Учні використовують лексику, граматику рівня А2
	Типові тексти	Короткі прості друковані та електронні тексти інформативного чи розповідного характеру - статті, інструкції, підписи, списки, меню, повідомлення, записки, знаки чи вивіски, меню на смартфонах чи комп'ютері, тексти пісень, історій, веб-сторінки.
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Письмова розповідь про ранкові заняття Письмова розповідь про роботу Електронний лист другу Написання статті про місто Написання історії про домашніх улюбленців Складання та презентація ідеальної школи